

AGNIESZKA KULIK
Lublin

SPRAWOZDANIE Z VII SYMPOZJUM SOMATOTERAPII

W dniach 22-24 października 1997 r. odbyło się w Krakowie VII Europejskie Sympozjum Somatoterapii, zorganizowane przez Collegium Medicum UJ, Towarzystwo Edukacji Psychosomatycznej, Międzynarodowe Towarzystwo Somatoterapii, Polskie Towarzystwo Schweitzerowskie oraz Stowarzyszenie Absolwentów Wydziałów Medycznych UJ.

Wśród blisko 150 osób uczestniczących w obradach byli zaproszeni goście z Belgii, Francji i Niemiec. Ponadto w sympozjum brali udział reprezentanci różnych środowisk naukowych w kraju (Poznań, Gdańsk, Warszawa, Łódź, Lublin). Najliczniejszą grupę stanowili jednak przedstawiciele środowiska krakowskiego: Instytutu Psychologii UJ, Collegium Medicum UJ, WSP.

Wystąpienia prelegentów i dyskusja skupiały się wokół kilku zagadnień, związanych z pomocą osobom chorym i cierpiącym.

Podczas pierwszej sesji rozważano teoretyczne i praktyczne znaczenie podejścia integralnego w medycynie. Skupiono się głównie nad następującymi kwestiami: relacja lekarz–pacjent, postęp medycyny, etyka lekarska, nowy model lekarza, prawa osób chorych zwłaszcza ujawniających dysfunkcje psychiczne, a także zwrócono uwagę na rolę lekarza w rozwiązywaniu aktualnie narastających problemów, takich jak np. wzrost przejawów agresji i przemocy, ciąża u nieletnich czy patologia rozwoju kulturowego. Przedstawiono interesujące ujęcie problemu patologii rozwoju kulturowego. Próbowano go wyjaśniać w kategoriach działania mentalnych wirusów – jako skutek wyodrębniania się samodzielnych, nie przystosowanych memów (odpowiednik genów w biologii) oraz samoutrzymującej się fluktuacji. W tym kontekście autor analizował m.in. popularność sekt. Zaproponowano także rozważania i próbę wyjaśnienia zjawiska synestezji związanej z różnymi modalnościami zmysłowymi, może ona bowiem mieć duże znaczenie dla technik relaksacji. Podkreślono rolę innych specjalistów w procesie terapii: psychologów, pedagogów, socjologów, logopedów, fizykoterapeutów oraz przedstawiono wyniki własnych eksperymentów badawczych i doświadczeń w tym zakresie. Zaakcentowano również konieczność przygotowywa-

nia pacjentów do włączenia w proces terapii i wzięcia odpowiedzialności za własne zdrowie przez podejmowanie samoopieki.

Kolejne ważne zagadnienia dotyczyły aspektów filozoficznych i psychologicznych w rozwoju człowieka. Skoncentrowano się tu głównie na rozwoju i edukacji człowieka w aspekcie filozoficznym i medycznym. Poruszono następującą problematykę: rozwój jako proces formowania się podmiotu osobowego, rozwój komunikacji i empatii, rodzinne uwarunkowania rozwoju dziecka. Położono nacisk na konieczność profilaktyki i promocji zdrowia w świadomości i kulturze współczesnej. W tym kontekście dostrzeżono także rolę leczenia niemedycznego, dla którego kluczowymi pojęciami są: „subiektywne poczucie zdrowia” i „subiektywne poczucie choroby” u pacjenta. Jeszcze raz podkreślono znaczenie w procesie zdrowienia i „uzdrawiania” odpowiedniego stosunku lekarza do pacjenta i jego choroby oraz konieczność ujęcia takiej relacji w szerszym kontekście.

W dalszej części podjęto dyskusję nad miejscem wartości egzystencjalnych we współczesnej medycynie. Wyakcentowano tu takie zagadnienia, jak: syndrom wykluczenia, sprawiedliwość i korzystanie z pomocy medycznej, milczenie i komunikacja pozawerbalna w procesie leczenia, możliwości poznania drugiego człowieka, prawda obiektywna i prawda subiektywna w chorobie, sens pojęć „normalność” i „naturalność” w chorobie (odwołujący się do refleksji nad złożonością pojęcia choroby), autoterapeutyczne znaczenie procesu twórczego dla człowieka, problem śmierci w myśleniu dzieci. Autorka referatu mówiła o konieczności uświadomienia dzieciom wymiaru przemijania i śmierci, a także sytuacji trudnych, np. cierpienia. Odnosi się to zwłaszcza do dzieci chorych, ale nie tylko. Swoją postulat opierała na założeniu, że skoro tłumaczymy dzieciom ich początek (wychowanie seksualne), powinniśmy ukazać im także perspektywę śmierci (wychowanie do rozwoju przez sytuacje traumatyczne).

Kolejną sesję poświęcono teoretycznym i praktycznym zagadnieniom somatoterapii (psychoterapii ciała). Zwrócono uwagę m.in. na rolę symbolizacji i symbolicznych wyobrażeń w chorobie i leczeniu, pochodzenie modeli patrzenia na innych ludzi i ich wpływ na uczucia i zachowanie (podkreślono przy tym znaczenie osobistej odpowiedzialności za to, co dostrzegamy). Zaakcentowano ważność i potrzebę wytworzenia w somatoterapii stałych relacji między pacjentem a terapeutą. W procesie terapeutycznym zaproponowano nowy sposób komunikowania się z pacjentem zwany idiolektyką (*Eigensprache*), w którym stroną aktywną jest pacjent. Autorem tej terapii konwersatoryjnej jest A. D. Jonas. Polega ona na słuchaniu mówiącego z uwzględnieniem szerokiej konotacji przekazu informacji, słuchaniu pozbawionym interpretacji. W metodzie tej akcentuje się posiadanie przez pacjenta własnego wysoce indywidualnego sposobu prezentowania się (werbalnego, niewerbalnego i parawerbalnego). Pacjent sam stawia diagnozę i prowadzi swoją terapię. W dalszej części sesji zapoznano się także z metodą neurofizjologiczną do kontrolowania sytuacji somatopsy-

chicznej. Zaprezentowano również założenia europejskiego programu oceny skuteczności somatoterapii.

Ostatnia sesja została poświęcona problematyce zmagania się z chorobą jako stresorem. W kontekście tych zagadnień uwypuklono m.in. rolę wymiaru duchowego i wsparcia ze strony rodziny w adaptacji i radzeniu sobie w chorobie. Zwrócono także uwagę na związek między stresem a zmianami w układzie immunologicznym i podkreślono konieczność współpracy między medycyną biobehawioralną, psychoimmunologią i naukami społecznymi.

Uczestnikom sympozjum oprócz sesji plenarnych zaproponowano udział w różnych warsztatach m.in.: NLP w psychiatrii, Adekwatność i nieadekwatność dotyku w psychoterapii analitycznej, Manualna terapia narządowa, Kinezyjologia edukacyjna – metoda rozwiązywania trudności w uczeniu się i dysleksji, Psychoterapia a dotyk, Przeniesienie i przeciwprzeniesienie w somatoanalizie, Relacja w psychoterapii: bliskość i dystans, Idiolektyka – zastosowania praktyczne i in.

Otwierając obrady tegorocznego sympozjum, organizatorzy życzyli także miłych wrażeń z pobytu w „królewskim mieście”. Mimo że obrady i warsztaty trwały do późnych godzin wieczornych, nie zabrakło wspólnych spacerów królewskim traktem, a dla chętnych – możliwości przeżyć artystycznych w zetknięciu ze sztuką współczesną czy twórczością M. Chagalla.

Kończąc obrady VII Europejskiego Sympozjum Somatoterapii, organizatorzy zaprosili wszystkich uczestników do Krakowa na przyszły rok, tu bowiem w dniach 18-25 października 1998 r. odbywać się będzie VIII Międzynarodowy Kongres Somatoterapii, VIII Europejskie Sympozjum Somatoterapii i II Międzynarodowy Kongres Somatoanalizy.

KS. MARIAN ZDZISŁAW STEPULAK
Lublin

SPRAWOZDANIE Z OGÓLNOPOLSKIEJ KONFERENCJI
PSYCHOLOGICZNEJ NA TEMAT
ETYCZNO-PRAWNE ASPEKTY DZIAŁALNOŚCI PSYCHOLOGÓW
KRAKÓW, 12-13 CZERWCA 1998 ROKU

W dniach 12-13 czerwca 1998 r. w siedzibie Międzynarodowego Centrum Rozwoju Służb Społecznych UJ w Krakowie odbyła się konferencja naukowa psychologów.

ROCZNIKI PSYCHOLOGICZNE, 1, 1998